

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Samuli Ketola & Eerika Pakka

Ohjaajien kokema väkivalta lastensuojelulaitoksissa ja sen vaikutus työhön

Opinnäytetyö
Kevät 2025
Sosionomi AMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Tutkinto-ohjelma: Sosionomi (AMK)

Tekijä: Samuli Ketola & Eerika Pakka

Työn nimi alaotsikoinen: Ohjaajien kokema väkivalta lastensuojelulaitoksissa ja sen vaikutus työhön

Ohjaaja: Taja Kiiskilä

Vuosi: 2025

Sivumäärä: 42

Liitteiden lukumäärä: 1

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, minkälaista väkivaltaa lastensuojelulaitoksessa työskentelevät ohjaajat ovat kokeneet sekä miten lapsilta ohjaajiin kohdistuva väkivalta vaikuttaa työskenneltäessä lastensuojelulaitoksessa. Tavoitteena oli selvittää, minkälaista henkistä ja fyysistä väkivaltaa ohjaajat ovat kohdanneet työuransa aikana lastensuojelulaitoksissa. Tarkoituksena oli myös tuoda esiin haastattelujen myötä, miten lastensuojelulaitoksessa ohjaajien kokema väkivalta vaikuttaa työssä tehtäviin päätöksiin sekä työpaikalla olemiseen. Tavoitteena oli myös selvittää työntekijöiden näkemystä, miten lastensuojelulaitoksissa väkivaltaa voitaisiin ehkäistä. Aihe valikoitui henkilökohtaisesta kiinnostuksesta lisätä keskustelua kasvaneesta väkivaltailmiöstä lastensuojelun kentällä.

Opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena tutkimuksena. Aineiston keruumenetelmänä on käytetty puolistrukturoitua haastattelua. Tutkimuksen haastateltavat arvottiin lastensuojelulaitosten työntekijöistä. Haastateltavat tulivat kahdesta eri lastensuojelulaitoksesta, joiden nimiä ei mainita tässä työssä. Tutkimusaineisto on kerätty syksyllä 2024. Analyysimenetelmänä käytettiin teemoittelua.

Tuloksista selviää työntekijöiden kokeneen sekä henkistä että fyysistä väkivaltaa työuransa aikana ja sen vaikuttaneen monin eri tavoin työhön. Tuloksissa annetaan myös esimerkkejä väkivaltatilanteista, joita lastensuojelulaitoksissa työntekijä on kohdannut. Tuloksista nousee esiin työntekijöiden ajatuksia siitä, miten väkivaltaa voitaisiin ehkäistä lastensuojelulaitoksissa. Tärkeimpinä ehkäisykeinoina pidettiin henkilöstömitoitusta sekä ennakoinnista.

¹ Asiasanat: lastensuojelu, fyysinen väkivalta, henkinen väkivalta, väkivallan ehkäisy

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Degree programme: Bachelor of social services

Authors: Samuli Ketola & Eerika Pakka

Title of thesis: Violence experienced by a counsellor in child welfare unit and its impact on work

Supervisor: Taja Kiiskilä

Year: 2025

Number of pages: 42

Number of appendices: 1

The purpose of our thesis was to investigate the types of violence that the supervisors working in child protection units have experienced, as well as how violence directed at them by children affects their work in these units. The aim was to explore the psychological and physical violence that the supervisors have encountered during their careers in child protection unit. Another goal was to highlight, through interviews, how the violence experienced by the supervisors impacts their decision-making and overall presence in their work. We also aimed to explore the employees' views on how they perceive the possibility of preventing violence in child protection units.

This thesis was conducted as qualitative research. The data collection method used in the thesis was semi-structured interviews. The authors of the thesis work in child protection units and selected interviewees through a random process. The interviewed came from two different child protection units, whose names were not revealed in this thesis. The data for our study was collected in the fall of 2024. The analysis method used was thematic analysis, that is suitable for qualitative research and semi-structured interviews.

The results reveal that the employees have experienced psychological and physical violence during their careers and indicate how violence has an influence on their job. The results provide examples of violent situations that may arise in child protection units and highlight employees' thoughts on how violence could be prevented in these units. The most significant factors were identified as adequate staffing resources and forethought.

¹ Keywords: child protection, physical violence, psychological violence, violence prevention

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvioluettelo	6
1 JOHDANTO	7
2 AIEMMAT TUTKIMUKSET.....	8
3 LASTENSUOJELU	9
3.1 Lastensuojelulaki	9
3.2 Sijaishuolto.....	10
3.2.1 Rajoitustoimenpiteet sijaishuollossa.....	11
3.2.2 Sijaishuollon tarve.....	12
3.2.3 Arki lastensuojelulaitoksessa.....	13
4 VÄKIVALTA	15
4.1 Väkivallan muodot	15
4.2 Väkivalta sosiaalisella	16
5 VÄKIVALTAINEN KÄYTÖS.....	18
5.1 Väkivaltaisen käytöksen syyt.....	19
5.2 Käytöshäiriöt.....	20
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
6.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset	21
6.2 Laadullinen tutkimusmenetelmä	21
6.3 Aineisto ja aineiston kerääminen	22
6.4 Analysointitapa	23
6.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	23
7 TUTKIMUSTULOKSET.....	25
7.1 Koetut henkisen ja fyysisen väkivallan muodot	25
7.2 Väkivaltatilanteiden herättämät tunteet ja ajatukset.....	26
7.3 Väkivallan vaikutukset omaan sekä työryhmän työskentelyyn	28
7.4 Rajaamiseen vaikuttavat tekijät	30

7.5	Väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisy ja vähentäminen	30
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	33
9	POHDINTA	35
9.1	Sosionomin ammatilliset kompetenssit	35
9.2	Jatkotutkimusideat	36
	LÄHTEET	37
	LIITTEET	41

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Rajoitustoimenpiteet sijaishuollossa (Lastensuojelulaki 417/2007).	12
Kuvio 2. Haastateltavien eniten kokemat fyysisen väkivallan muodot.....	26

1 JOHDANTO

Lastensuojelulaitoksessa ohjaajalla on, lasten lisäksi, oikeus turvalliseen ja väkivallattomaan työympäristöön. Uhka- ja väkivaltatilanteita kohdataan kuitenkin sosiaalialalla keskimääräistä enemmän. Talentian selvityksen mukaan jopa 20 prosenttia sosiaalialalla työskentelevistä korkeakoulutetuista on kokenut työaikana fyysistä tai henkistä väkivaltaa tai sen uhkaa. (Hoikkala & Kuokkanen 2017, s. 32). Keskusrikospoliisin (2022) julkaiseman raportin mukaan nuorten tekemiä väkivaltarikoksia on kirjattu selvän nousujohteisesti vuosina 2017–2021 nimenomaan lastensuojelulaitoksissa. On viitteitä, että tapahtuneet väkivaltarikokset ovat pitkälti lastensuojelulaitosten (sekä koulujen ja muiden instituutioiden) henkilökuntaan kohdistuneita. Haluamme opinnäytetyöllämme herättää keskustelua ja lisätä tietoisuutta väkivallasta, jota työntekijät kohtaavat lastensuojelulaitoksissa. Tilanne on huolestuttava, ja keskustelua ja konkreettisia toimia tarvitaan väkivaltailmiön lisääntymisen katkaisemiseksi.

Kiinnostus opinnäytetyömme aiheeseen kumpuaa omakohtaisista kokemuksistamme lastensuojelutyössä. Meillä on yhteensä muutamien vuosien työkokemus lastensuojelun erityislaitoksista, ja työssämme olemme selvästi nähneet, miten väkivalta ilmiönä on kasvanut viime vuosien aikana. Valitsimme työhömmme ohjaajien näkökulman, koska ohjaajien kokemasta väkivallasta ei vielä ole paljoa tutkimustietoa. Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää, millaista väkivaltaa lastensuojelulaitoksissa koetaan, miten se vaikuttaa työskentelyyn ja miten väkivaltaa voitaisiin ehkäistä, jotta jo muutenkin haastava työ ei kävisi liian kuormittavaksi työntekijöille.

Opinnäytetyömme tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin haastattelemalla puolistrukturoidulla haastattelulla yhteensä kuutta lastensuojelulaitoksen erityislaitoksen työntekijää, kahdesta eri laitoksesta. Työntekijöiden yksityisyyden turvaamiseksi emme kerro haastateltavien tarkkoja taustatietoja emmekä mainitse nimeltä lastensuojelulaitoksia, joissa he työskentelevät. Aihetta ei ole rajattu keskittymään tiettyyn lastensuojelulaitokseen. Työn teoreettinen viitekehys koostuu lastensuojelusta sekä väkivallasta.

2 AIEMMAT TUTKIMUKSET

Opinnäytetyömme aiheen valitsemisen jälkeen aloimme tutkia, onko lastensuojelulaitoksissa ohjaajan kokemasta väkivallasta ja sen vaikutuksesta työhön tehty aiempia tutkimuksia. Löysimme kyseisestä teemasta kaksi tutkimusta, joissa aihetta tutkitaan nimenomaan työntekijän näkökulmasta.

Aaltonen (2014) on tutkinut väkivallan kohtaamista lastensuojelutyössä sekä tähän liittyen työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia tutkimuksessaan *Väkivallan kohtaaminen lastensuojelutyössä: Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia uhka- ja vaaratilanteista*. Tutkimus on laadullinen, ja sen tarkoituksena on ollut selvittää lyhytaikaisen lastensuojelutyön työväkivaltaa ja sen uhkaa sekä tuoda esiin näkökulmaa työssä jaksamisesta. Tutkimusaineisto on kerätty vertaishaastattelun menetelmällä haastatteleamalla lastensuojelutyön työntekijöitä. Tutkimuksessa selvisi, että kaikki tutkittavat olivat kokeneet työväkivaltaa ja sen uhkaa. Tutkimuksessa on eritelty henkinen ja fyysinen väkivalta. Tutkimuksessa tuodaan ilmi myös, mitä asioita pidettiin tärkeinä väkivallan kohtaamisessa, raporttikäytäntöjä, viestintää sekä tilanteiden ennakoimista.

Arkiomaan ja Peltosen (2024) opinnäytetyössä tutkittiin lastensuojelussa tapahtuvaa väkivaltaa ja sitä, millaista väkivaltaa lastensuojeluyksikön ohjaajat ovat kokeneet työssään. Tuloksissa on nostettu esiin myös, minkälaiset tekijät altistavat väkivallalle. Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, ja tutkimusaineisto on haettu CINAHL Complete, Medic ja Pubmed -tietokannoista. Tutkimuksen mukaan useat ohjaajat ovat uransa aikana kokeneet väkivaltaa. Väkivallalle altistaa muun muassa yksilön ominaiset piirteet sekä koulutustaso.

3 LASTENSUOJELU

Vastuu lapsesta ja lapsen hyvinvoinnista on ensisijaisesti huoltajilla (Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL), 2019). Viranomaisten vastuulla on tukea huoltajia kasvatuksessa ja, jos tilanne vaatii lastensuojelua, on lapsi ja perhe ohjattava lastensuojelun piiriin. Lastensuojelun lähtökohdaksi ja tärkeimpänä periaatteena tulee olla lapsen etu (Unicef, 2023a). Toisena tärkeänä periaatteena on riittävän varhainen puuttuminen ja ongelmien ennaltaehkäisy, jotta haastavat tilanteet eivät pääsisi pahenemaan ja kasaantumaan (Kananen ym., 2011, s. 177).

Kansainvälisesti lasten oikeuksista säädetään YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa (Unicef, 2023b). Se on maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus; sitä on sitoutunut noudattamaan 196 maata ja se koskee kaikkia alle 18-vuotiaita. Sopimus käsittää lapsen oikeudet ja sisältää 45 artiklaa lapsen oikeuksia. Sopimus määrittää oikeudet neljän periaatteen mukaan: lasta ei saa syrjiä, lapsen etu pitää ottaa huomioon, lapsella on oikeus elämään ja kehittymiseen ja lapsen näkemystä pitää kunnioittaa.

Yleisimpiä syitä lastensuojelun tarpeelle ovat vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat, erilaiset haasteet tunne-elämässä ja vuorovaikutuksessa, vaikeudet koulunkäynnissä, psyykkiset ongelmat sekä nuorten päihteiden käyttö (Kananen ym., 2011, s. 173). On tyypillistä, ettei pahoinvointiin ole vain yhtä yksittäistä syytä, vaan lastensuojelutarpeeseen vaikuttavat yhtä aikaan useat eri syyt. Lastensuojelutarvetta arvioitaessa sosiaalialan ammattilaisille haastavaa on perheen kokonaistilanteen, eli perheen voimavarojen ja ongelmien, kartoittaminen, koska usein ne eivät ole helposti nimettävissä. Haastavuutta lisää myös se, että lastensuojelun tulee usein reagoida nopeasti, jotta vaikeat tilanteet saadaan hallintaan ennen niiden eskaloitumista.

3.1 Lastensuojelulaki

Lastensuojelulaissa määritetään raamit kaikelle lastensuojelutyölle. Lailla turvataan lasten oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun (Lastensuojelulaki 417/2007). Lapsille tulee lain mukaan turvata muun muassa läheiset ja jatkuvat ihmissuhteet, ikätasoinen valvonta ja huolenpito, mielenkiinnon mukainen koulutus sekä osallisuus omaan elämäänsä vaikuttaviin asioihin. Laki edellyttää lapsen mielipiteen selvittämisen ja kuuntelemisen hänen ikäänsä ja kehitystasoaan vastaavalla tavalla. Lapsen mielipiteillä ja toiveilla tulee olla päätöksiä tehtäessä erityinen painoarvo.

Lastensuojelulaki ohjaa käytännön toteutusta lastensuojelussa. Laissa linjataan, että lastensuojelua toteutetaan sekä lapsi- että perhekohtaisesti ja sen toimenpiteitä ovat avohuollon tukitoimet, kiireellinen sijoitus ja huostaanotto sekä sijais- ja jälkihuolto (Lastensuojelulaki 417/2007). Toimenpiteiden tulee olla mahdollisimman hienovaraisia ja ensisijaisesti on käytettävä avohuollon tukitoimia, ellei lapsen etu muuta vaadi. Lisäksi laissa määritetään muun muassa, miten lastensuojeluasiakkuus aloitetaan, miten kiireellinen sijoitus ja huostaanotto toteutetaan ja mitä toimenpiteitä liittyy sijaishuoltoon ja siellä lasten rajoittamiseen.

3.2 Sijaishuolto

Sijaishuollolla tarkoitetaan lapsen hoidon ja kasvatuksen järjestämistä kodin ulkopuolella silloin, kun lapsi on lastensuojelulain mukaisesti huostaanotettu, kiireellisesti sijoitettu tai sijoitettu väliaikaisella määräyksellä lain 83 §:n mukaisesti (Lastensuojelulaki 417/2007). Sijaishuoltoa tarvitaan tilanteissa, joissa lapsen kasvu ja kehitys ovat kotona vakavasti vaarantuneet, eikä kevyemmät avohuollon toimet riitä perheen tukemiseksi (Lastensuojelun Keskusliitto, 2016, s. 5). Sijaishuollon tarkoituksena on lapsen suojeleminen sekä hänen tasapainoisen kehityksensä ja hyvinvointinsa turvaaminen. Sijaishuollon tavoitteena pidetään perheen jälleenyhdistämistä, mikäli se on lapsen edun mukaista (Lastensuojelulaki 417/2007).

Sijaishuollon järjestämisessä sijoitusmuotoja ovat perhehoito, laitoshuolto tai muu lapsen tarpeiden edellyttämä tapa, kuten sijoitus vanhemman tai muun sukulaisen luokse tietyissä tapauksissa (Lastensuojelulaki 417/2007). Sijoituksen perusteet sekä lapsen tarpeet tulee ottaa erityisesti huomioon sijaishuoltopaikan valinnassa. Tarpeilla tarkoitetaan muun muassa lapsen ihmissuhteita sekä kielellistä ja kulttuurista taustaa.

Lapsen kehityksen kannalta tärkeät, jatkuvat ja turvalliset ihmissuhteet on turvattava sijaishuollon aikana (Lastensuojelulaki 417/2007). Sijaishuoltoa toteuttavan tahon on tuettava ja edistettävä lapsen ja hänen läheistensä yhteydenpitoa, eikä sijaishuoltopaikan etäisyys lapsen läheisiin saa olla este yhteydenpidolle. Lapsen tulee saada tavata perheenjäseniään ja muita hänelle läheisiä henkilöitä joko sijaishuoltopaikassa tai sijaishuoltopaikan ulkopuolella. Myös yhteydenpito puhelimitse tai muilla keinoin, esim. kirjeitse, on sallittava, ellei sitä erillisellä päätöksellä ole tarvetta rajoittaa.

Lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle on aina niin lapselle itselleen kuin hänen koko perheellensä kriisi (Kananaja ym., 2011, s. 203). Huolellinen tilanteen kartoittaminen, lapsen

tarpeiden ja toiveiden huomioiminen sekä ihmissuhteiden säilyttäminen tukevat lasta ja hänen perhettään isossa ja vaativassa elämänmuutoksessa. Myös se auttaa lasta sopeutumaan uuteen tilanteeseen, että hänelle kerrotaan selkeästi syyt huostaanotolle, sekä selvitetään, kuinka elämä sijaishuoltopaikassa jatkuu.

Edellä mainitut lakiin kirjatut toimintatavat ovat välttämättömiä ja tärkeitä, mutta niiden onnistunut toteuttaminen on kuitenkin käytännössä haastavaa. Esimerkiksi sijaishuoltoon liittyvässä Jensenin (2023) tanskalaistutkimuksessa nousi esiin viisi asiaa, joita lapset pitivät tärkeinä, mutta jotka eivät kuitenkaan toteutuneet sijaishuollossa. Lapset eivät tienneet, miksi ovat sijoitettuna laitokseen tai kauanko he ovat sijoitettuna. Lisäksi he kaipasivat enemmän luotettavia ja turvallisia aikuisia laitoksiin ja pelkäsivät menettävänsä yhteyden omaan perheeseensä. Vain puolet lapsista oli tyytyväisiä laitoksiin, joissa asuivat.

3.2.1 Rajoitustoimenpiteet sijaishuollossa

Mahkosen (2010, s. 271) mukaan sijaishuollossa käytetään rajoitustoimenpiteitä ensisijaisesti siksi, että voidaan suojata rajoitustoimenpiteen kohteena olevaa lasta ja turvataan huostaanoton tarkoituksen toteutumista. Joissain tapauksissa niitä voidaan käyttää myös muiden suojaamiseksi, mikäli lapsi on toisille vaaraksi. Rajoitustoimenpiteiden käyttämisen tavoitteena on turvata ja taata lasten laadukas hoiva ja huolenpito sijaishuoltopaikassa (Saastamoinen, 2020, s. 11). Rajoittamisen tarkoituksena on turvata sijoitetulle lapselle hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon, mikä perustuu Suomen perustuslakiin, jossa todetaan seuraavaa:

Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon (Perustuslaki 11.6.1999/731), 2 luku 19 §).

Rajoitustoimenpiteiden käyttäminen on tarkoin säädeltyä. Rajoituksen on oltava lapsen edun mukainen ja suhteutettu lapsen ikään ja kehitystasoon, ja sitä tulee käyttää vain, mikäli muut lievemmat keinot eivät sovellu tai ole riittäviä tilanteeseen (Lastensuojelulaki 417/2007). Lisäksi rajoituksen tulee olla perusteltu ja tarkoituksenmukainen niin lapsen hoidon ja huolenpidon kuin sijaishuoltopäätöksen tarkoituksen osalta. Rajoittamisen tulee myös olla välttämättömänä lapsen oman taikka muiden henkilöiden terveyden ja ruumiillisen koskemattomuuden turvaamiseksi sekä merkittävän omaisuusvahingon ehkäisemiseksi. Rajoituksen tulee myös

olla suhteutettu suojeltavaan etuun, ja lapsen mielipide rajoituksesta tulee aina selvittää. Lisäksi rajoituksen käyttö tulee lopettaa heti, kun rajoittaminen ei enää ole välttämätöntä. On myös tärkeä muistaa, ettei rajoitustoimenpiteitä saa käyttää rangaistuksena.

Sijaishuollossa on kymmenen erilaista lastensuojelulakiin kirjattua rajoitustoimenpidettä (Lastensuojelulaki 417/2007; kuvio 1). Rajoitustoimenpiteillä voidaan muun muassa rajoittaa lapsen yhteydenpitoa, haltuun ottaa tältä luvattomia aineita tai esineitä, estää poistumasta sijaishuolto paikasta ilman aikuista sekä pitää lapsesta kiinni tämän rauhoittamiseksi ja kaikkien turvallisuuden takaamiseksi. Rajoitusten käytön seurannan ja valvonnan vuoksi kaikki käytetyt rajoitustoimenpiteet tulee raportoida kirjallisesti. Kirjauksesta tulee selvittää käytetty rajoitustoimenpide, käytännön toteutus, mahdolliset samanaikaiset rajoitukset, rajoituksen perusteet sekä päätöksen toteuttaneet ja siitä päättäneen henkilön nimet. Kirjaukseen selvitetään myös lapsen mielipide rajoituksesta, rajoituksen vaikutukset lapsen kanssa jatkossa tehtävään työhön sekä se, miten lasta on kuultu ennen rajoituksesta päättämistä.

Kuvio 1. Rajoitustoimenpiteet sijaishuollossa (Lastensuojelulaki 417/2007).

3.2.2 Sijaishuollon tarve

Lastensuojelun kriisistä on puhuttu jo pitkään. Esimerkiksi sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentian puheenjohtaja Tero Ristimäki on jo vuonna 2013 todennut Ylelle (2013), että hän on huolissaan koko Suomen lastensuojelun tilasta ja resurssipulasta lastensuojelun monellakin saralla. Tilastot osoittavat, että lastensuojelun tilanne ei ole muuttunut

vuoteen 2022 mennessä parempaan suuntaan lastensuojelutarpeen osalta (THL, 2023). Niiden lasten määrä, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, oli vuodesta 2011 vuoteen 2022 mennessä lisääntynyt tuntuvasti. Sijoitusvuorokausien määrä oli niin ikään hieman noussut. Vuonna 2019 kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä nousi ennätyslukemiin: sijoitettuja lapsia oli lähes 19 000, mikä on koko lapsiväestöstä noin 1,5 prosenttia (Tammi, 2021).

3.2.3 Arki lastensuojelulaitoksessa

Lastensuojelun arjessa näkyy jännite, joka koskee erityisyyttä sekä tavallisuutta (Aarnio, 2018, s. 13). Lastensuojelussa on tarve sekä tavalliselle arjelle että erilaisten kriisien huomioimiseen ja riittävään osaamiseen työntekijöiltä. Lastensuojelun asiakkailta on taustalla vaikeita kokemuksia, jolloin työntekijöiltä vaaditaan erityistä osaamista, läsnäoloa sekä ymmärtävää kuuntelua niin lapsen kuin hänen vanhempiensäkin kokemuksille.

Lastensuojelulaitoksen tulisi olla mahdollisimman kodinomainen etenkin pidempiaikaisiksi tarkoitettujen huostaanottojen kohdalla (Aarnio, 2018, s. 13). Erilaisista tulotavoista riippuen laitos voidaan nähdä palveluna, mutta se voi olla myös koti. Useassa lastensuojelulaitoksessa arkea ovat yksilölliset ratkaisutavat sekä joustavat säännöt. Toisaalta tietyissä tapauksissa pysyvät rutiinit, säännöt ja struktuurit luovat turvallisuuden tunnetta. Ohjaajien läsnäolo laitoksiin sijoitettujen lasten kanssa on erittäin tärkeää, ja se tuleekin ottaa huomioon myös esimerkiksi tilaratkaisuissa. Oleellista on, että arkeen kuuluu yhdessä tekemistä, positiivisen ilmapiirin luomista muista huomioimalla sekä arkista kanssakäymistä kaiken sijoitukseen liittyvän keskustelun lisäksi.

Lastensuojelulaitoksissa lapsilla on usein paljon erilaisia harrastuksia, minkä vuoksi arki saattaa olla hyvin ohjelmoitua (Aarnio, 2018, s. 14). Onkin oleellista huomioida, että lapsi tarvitsee myös aikaa pelkästään olemiselle. Lasten tulee myös saada itse ideoida tekemistä arjen keskelle; on tärkeää antaa lapsen omalle luovuudelle ja toimijuudelle tilaa, jotta aikuisten rooli ei muutu ohjelmatoimistona toimimiseksi.

Aarnio (2018) on laatinut 67 teesiä lastensuojelulaitostyöhön. Näistä 17 koskee erityisesti juuri lasten arkea lastensuojelulaitoksessa. Niiden mukaan lapsi muun muassa osallistetaan ja vastuutetaan mukaan niin lastensuojelulaitoksen yhteiseen kuin häntä itseään koskevaan päätöksentekoon ja toimintaan, hänen koulunkäyntiään ja hänelle tärkeitä asioita tuetaan ja hänelle opetetaan hänelle haasteellisia ja tulevaisuudessa tärkeitä taitoja. Lisäksi teesien

mukaan laitoksessa luodaan lapsen tarpeisiin sopivat säännöt yhdessä lapsen kanssa keskustellen, häntä arvostetaan omana itsenään ja hänen sujuvaa yhteydenpitoaan niin läheisiin kuin omaan sosiaalityöntekijään tuetaan mahdollisuuksien mukaan.

4 VÄKIVALTA

Tutkimuksessamme käsittelemme fyysistä ja henkistä väkivaltaa, sillä ne ovat yleisimmät väkivallan muodot lastensuojelutyössä. Teoriassa tuomme esiin kuitenkin muitakin väkivallan muotoja, sillä ne ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa. Henkinen ja fyysinen väkivalta ovat yläkäsitteitä, joiden alle muut väkivallan muodot kuuluvat.

Väkivallalla voidaan yleisesti tarkoittaa mitä tahansa hyökkäävää käytöstä, jonka tarkoituksena on vahingoittaa toista ihmistä tiedostaen (Rantaeskola ym., 2014, s. 6). Väkivallan muotoja on useita: fyysinen, henkinen, seksuaalinen, lähisuhteissa tapahtuva, taloudellinen, digitaalinen, kaltoinkohtelu, kulttuuriin tai uskontoon liittyvä, vainoaminen, kiusaaminen, sukupuolittunut väkivalta sekä radikalisoituminen (THL, 2024). Väkivallan tekijä saattaa syyttää toista omasta käyttäytymisestään, vaikka on itse ollut väkivallan tekijä (Nollalinja, 2021). Väkivalta on aina tekijän oma valinta, eikä sen kokija ole vastuussa toisen väkivallan teoista.

Väkivallalla tarkoitetaan yleensä tekoja, jotka täyttävät seuraavat edellytykset: fyysisesti toiseen ihmiseen käsiksi käyminen, tarkoituksena on vahingoittaa toista, teko tapahtuu ilman toisen suostumusta ja viranomaisen tai muu vastaava taho on nimennyt teon väkivallaksi (Säävälä ym., 2006, s. 17). Yleisesti väkivalta on tekoja, tunteita ja ajatuksia, jotka ovat aggressiivisia. Epäsuora aggressio ja henkinen väkivalta ovat sanoja ja tekoja, jotka ovat pahantahtoisia ja vahingoittavat toista sekä sosiaalisesti että henkisesti. Väkivallantekojen luokittelua on kritisoitu, koska tekokeskeinen ajattelu hämärtää yksilölliset vaikutukset ja merkityksen. Molemmat, niin henkinen kuin fyysinen väkivalta, ovat tiiviisti nivoutuneet yhteen, sillä esimerkiksi vakavin fyysinen väkivalta sisältää myös henkistä alistamista. Maailman terveysjärjestö WHO:n määritelmä väkivallasta on seuraavanlainen:

Väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön ja joka johtaa tai joka voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen tai perustarpeiden tyydyttämättä jäämiseen (Krug ym., 2005, s. 21).

4.1 Väkivallan muodot

Fyysisellä väkivallalla tarkoitetaan sellaisen voiman käyttämistä henkilöä tai ryhmää kohtaan, mikä voi aiheuttaa fyysisen, seksuaalisen tai henkisen vamman (Rantaeskola ym., 2014, s.

6). Fyysiseen väkivaltatyyppeihin kuuluu esimerkiksi lyöminen, potkiminen, läimäyttämisen, iskeminen, pureminen, ampuminen, tuuppiminen, pureminen ja nipistely.

Fyysinen väkivalta alkaa usein suhteellisen pienellä teolla, kuten kiinnipitamisellä, tönimisellä tai kulkemisen estämisellä (Naisten linja, 2024). Vaikka se ei sattuisi tai siitä ei jäisi näkyviä jälkiä, on se väkivaltaa, sillä se tapahtuu ilman väkivallan kokijan omaa tahtoa. Väkivallalla on taipumus raaistua ajan myötä ja vähitellen lisääntyä. Väkivallalle on myös ominaista, että se on syklistä eli jaksottaista. Pelko edeltää fyysisen väkivallan tekoa, minkä jälkeen hyökkäys, eli väkivaltainen teko tapahtuu.

Fyysisestä väkivallasta voi olla seurauksena esimerkiksi kipua, mustelmia, hiustenlähtöä, palovammoja, haavoja, murtumia, ja se voi johtaa pahimmassa tapauksessa jopa kuolemaan (Nollalinja, 2024). Kokemukset väkivallasta sekä väkivallan pelko voivat aiheuttaa monia fyysisiä oireita kuten esimerkiksi särkyjä, vatsavaivoja, puutumista, sydämen tykytystä ja hui- mausta. Väkivaltaa kokeneille myös psyykkiset seuraukset ovat tyypillisiä; oireina voi olla esimerkiksi masennusta, itsetuhoisia ajatuksia, epätoivon tunteita, ahdistusta, hermostuneisuutta, aloitekyvyttömyyttä, paniikkioireita sekä toimintakyvyn ja muistin heikkenemistä.

Henkinen väkivalta on muuta kuin fyysistä väkivaltaa (Rantaeskola ym., 2014, s. 6). Se voi kuitenkin olla fyysisellä väkivallalla uhkaamista. Henkinen väkivalta pitää sisällään esimerkiksi sanallista uhkaamista, loukkaamista, kiusaamista ja häirintää. Seuraukset henkisestä väkivallasta ovat psyykkisiä (Suomen mielenterveys, 2023). Pelko väkivallan tekijää tai teki- jöitä kohtaan, ahdistus, arvottomuuden ja syyllisyyden tunteet ovat tyypillisiä. Pitkään jatkunut henkinen väkivalta vahingoittaa esimerkiksi itsetuntoa ja turvallisuuden tunnetta syvästi sekä aiheuttaa masennusta ja vääristää minäkuvaa.

4.2 Väkivalta sosiaalialalla

Työväkivallalla tarkoitetaan tapahtumaa, jossa henkilöä loukataan tai uhataan sanallisesti tai pahoinpidellään työssä, työmatkalla tai sellaisissa oloissa, jotka liittyvät työhön (Isotalus & Saarela, 2007, s. 6). Työväkivalta voi joko suoraan tai epäsuorasti vaarantaa uhrin turvallisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin.

Talentian (2016) mukaan sosiaalialan korkeakoulutetuista joka viides on joutunut kokemaan väkivaltaa tai väkivallan uhkaa työssään. Yleisimpänä muotona oli asiaton kohtelu

sanallisesti, jota koki joka kolmas työntekijä kuukausittain. Joka viides koki uhkailua sanallisesti kuukausittain. Työntekijöistä osa oli kokenut nipistämistä, puremista, potkimista, esineillä heittämistä tai lyömistä nyrkillä tai teräaseella. Joka viides työntekijöistä joutui pelkäämään väkivaltaa tai sen uhkaa työssään. Väkivalta on yleisintä lastenkodissa, perhetukiyksikössä, koulukodissa, ja kehitysvammaisten palveluyksikössä.

Laitosten ohjaajat kokivat eniten asiakasväkivaltaa. Lastensuojelulaitoksissa työskentelevät työntekijät ilmoittivat väkivallan lisääntyneen työpaikoilla. Moni työntekijöistä koki, että työväkivaltatilanteiden tai niiden uhan käsittely ja ehkäisy olivat riittämättömiä. Lastensuojelun keskusliiton (2021) selvityksessä selviää, että kyselyyn vastanneista lastensuojelulaitoksissa työskentelevistä 74 prosenttia harkitsee työpaikan vaihtoa. Näistä 28 prosentista vastasi henkisen ja fyysisen väkivallan uhan olevan keskeinen syy aikomukseen vaihtaa työpaikkaa. Selvityksessä selvisi myös, että väkivaltatilanteissa joudutaan usein olemaan työntekijänä yksin, koska ne tapahtuvat yöllä.

5 VÄKIVALTAINEN KÄYTÖS

Juntumaan (2018, s. 84–85) mukaan väkivalta on ruumiillisen tai henkisen kärsimyksen, kivun tai vahingon tuottamista toiselle. Sillä voi olla erilaisia kannustimia, kuten halua nöyryyttää toista, kostaa, kokea vallantunnetta, rangaista tai ryöstää. Sillä voi olla myös tarve puolustautua hyökkäystä vastaan. Väkivallan tavoitteena voi olla oman olotilan parantaminen sekä toisen olotilan heikentäminen, tai oman pelon ja häpeän poistaminen. Väkivaltaista mielen tilaa ja väkivaltaa voi hallita halu valtaan tai puhdas raivo. Ihminen on läpi historian käyttänyt, ja käyttää edelleen, väkivaltaa suunnitellusti saadakseen haluamansa. Se voi olla hyödykkeitä, resursseja ja valtaa. Ihminen voi myös käyttää väkivaltaa ilman hyödyn tavoittelua niin, että sen ainut tarkoitus on aiheuttaa kärsimystä toiselle. Väkivallan tekijä voi tehdä väkivaltaa tunteettomasti tai jopa nautintoa tuntien. Väkivalta, jonka motiivina on vain halu vahingoittaa toista, on sadistista väkivaltaa. Siinä ei haeta muuta hyötyä, eikä se ole itsepuolustusta. Väkivallan tekijä saa siinä tyydytyksen toisen kärsimyksestä, ja tavoitteena on tuhoamisen sijaan kohteen hallitseminen. Oikeuspsykologi Stenberg (2023) sanoo, että nöyryytysväkivalta on nykyajan ilmiö nuorten tekemässä väkivallassa. Nöyryytysväkivallassa uhria nöyryytetään ja alistetaan sekä usein myös kuvataan tapahtuma. Stenbergin mukaan tälle ilmiölle on kolme pääasiallista selittävää tekijää. Ensimmäisenä sosiaalinen media, mikä mahdollistaa anonyymiuden ja ruokkii ilmiötä. Nuorten katsoessa nöyryytys ja väkivaltavideoita, laskee heidän kynnyksensä tehdä väkivaltaa internetin ulkopuolella. Toisena tekijänä on kunnioitus toisten ihmisten henkeen, terveyteen ja koskemattomuuteen on vähentynyt, mikä johdetaan osaksi maailmasta, missä elämme, mikä on täynnä väkivaltaa ja esimerkiksi sotarikoksia. Kolmantena selittävänä tekijänä on auktoriteettien, kuten poliisien ja opettajien murentuminen.

Sinkkosen (2010, s. 50–52) mukaan syitä väkivaltaan on paljon ja ne ovat toisiinsa kietoutuneet. Omat roolinsa on biologialla, mikä on todistettavissa tutkimustiedolla psykopatian synnystä. Toisaalta usein väkivaltaisuuden vaikeimmat muodot ovat seurausta varhaislapsuuden kasvuolosuhteiden vakavista puutoksista. Voi sanoa, että monien väkivaltaisten poikien maailmasta ovat puuttuneet isät ja muut tavalliset miehet. Heille on syntynyt käsitys, että miehen on oltava kova ja tunteeton ollakseen mies ja että ainoa tapa selvitä uhkaavassa maailmassa on nyrkit. Yhteisöjen arvot vaikuttavat suuresti siihen, miten ilmaistaan vihamielisiä tunteita. Joissakin yhteisöissä tappelemista katsotaan paheksuvasti ja toisissa yhteisöissä se on hyväksyttyä.

5.1 Väkivaltaisen käytöksen syyt

Oikeuspsykologi Stenbergin (2023) mukaan tunnekylmien piirteiden kehittämisessä väärään suuntaan voi olla seurauksena auktoriteetti- ja normivastaisuutta sekä huonoa moraalikehitystä, mikä tarkoittaa sitä, että vaikka ihminen tietää mikä on oikein tai väärin, toiminta perustuu silti omien tarpeiden mukaan. On tutkimustietoa, mikä osoittaa, että 10–32 prosentilla 8–12-vuotiasta käytöshäiriöisistä lapsista on tunnekyelmiä piirteitä merkittävästi. Sinkkonen (2010, s. 58–59) kertoo, että vakavat puutteet varhaisessa vuorovaikutuksessa sekä turvattomat kiintymyssuhteet ovat yhteydessä ongelmiin keskushermoston kehityksessä. Vauvan aivot tarvitsevat varhaista vuorovaikutusta ja läheisyyden ja lohdutuksen kokemuksia kehittyäkseen. Tämä on myöhemmin välttämätöntä impulssien hallintaan ja omatoiminnan ohjaukseen liittyen. Lapsen tunnetarpeiden laiminlyönti ja kaltoinkohtelu voivat pitkään jatkuvina johtaa kehityshäiriöihin. Lapsi ja lopulta aikuinen voi olla äärimmäisen herkkä ärsykkeille ympäristössä ja voi joutua helposti paniikkiin, jolloin on riski reagoida rajulla väkivallalla. Vanhempien jatkuva riitely ja väkivalta perheessä ovat lapselle osoitus siitä, että edes aikuiset eivät pysty hallitsemaan vihamielisiä tekojaan, eikä heistä olisi avuksi lapsen yrittäessä tulla toimeen omien vihamielisten yllykkeiden kanssa. Lapsi ei saa omalle kasvulleen tarvittavaa tukea. Tästä seuraa ahdistuneisuutta, itsetunto-ongelmia ja impulsiivisuutta. Monet väkivaltaisesti käyttäytyvät jengit koostuvat nuorista, joilla on itsetunto-ongelmia, mutta jotka voimaantuvat kohtalotovereista. Jengin johtajalla on suuri vaikutus muihin, minkä seurauksena voi olla vakavia väkivallantekoja.

Sinkkonen (2010, s. 55–59) kertoo, että tutkimuksissa ei ole voitu osoittaa, että testosteronilla olisi suoraa vaikutusta ja yhteyttä aggressiiviseen ja väkivaltaiseen käytökseen. On kuitenkin todettu, että miehet, joiden testosteronipitoisuudet ovat korkeita, ovat muita levottomampia ja he pyrkivät hallitsemaan ja johtamaan muita. Kilpailuhenkisyys voi helposti tuoda mukanaan tappeluja. On mahdollista, että krooninen varuillaanolo on yhteydessä korkeampiin testosteronipitoisuuksiin, joten pojat, jotka ovat joutuneet pienestä asti olemaan varuillaan ja itse huolehtimaan omasta turvallisuudestaan, omaavat korkeamman testosteronitasoa ja sitä kautta ratkaisevat helpommin erimielisyydet väkivallalla. Geenien vaikutusta ei myöskään voi poisulkea. Geenit eivät kuitenkaan koskaan ole yksin syynä väkivaltakäyttäytymiselle, vaan mukana on aina ympäristön vaikutuksia. On mahdollista, että kortisolin eli stressihormonin pitoisuuksiin on geneeillä vaikutusta, jolloin väkivaltaisesti käyttäytyvien ihmisten fysiologinen viireystila on alhainen. Viireystilan ollessa alhainen ei lapsi stressaannu kasvatustilanteissa samalla tavalla kuin muut. Esimerkiksi vanhempien toruessa normaalisti olo tuntuu

epämiellyttävältä, mutta jos vireystila on matala ja stressinsieto korkea, ei tuota oloa synny, eikä sitä kautta tule tarvetta muuttaa omaa käytöstään. Ongelman ääripäässä on psykopatia, mitä monesti yhdistää korkea testosteronitaso ja matala kortisolitaso yhdistelmänä.

5.2 Käytöshäiriöt

On monia syitä häiriöihin lapsen käyttäytymisessä (O'Regan, 2012, s. 9–28). On mahdollista, että kasvatuksella tai kasvatuksen puutteella voi olla vaikutusta lapsen aggressioon ja huonoon itsetuntoon. Aggressiivisuuden ja käytöshäiriöiden taustalla voi olla myös perintötekijät kuten neurologiset häiriöt. Muita mahdollisia syitä käytöshäiriöihin lapsen omien ominaisuuksien lisäksi voi olla esimerkiksi fyysinen, emotionaalinen tai seksuaalinen hyväksikäyttö, vanhempien terveysongelmat, epäjohdonmukainen tai epäselvä kuri, läheisen menetys ja kuolema, vanhempien rikollinen tausta, torjuvat ja vihamieliset suhteet, persoonallisuushäiriöt tai alkoholismi. Perheen ongelmat vaikuttavat lapsiin, eivätkä he osaa sanoittaa sitä, vaan he kertovat sanojen sijasta tuskastaan teoilla.

Pikkulapsen tarve purkaa ulos tunteita, joita hän ei ole pystynyt käsittelemään, tulee ulos raivokohtauksina ja kaikenlaisina häiriökäyttäytymisinä (Nurmi, 2013, s. 38–39). Raivo voi olla alkukantaista, primitiivistä ja vaikeasti sulateltavaa. Lapselle on vaikeaa itse kohdentaa ja jäsentää raivoa, mitä hän kokee. Raivo on tunteiden kertymä, joita ei ole voitu nimetä ja prosessoida ja siten eroaa käsitteestä viha, mikä voidaan sanoittaa, ajatella ja käsitellä. Raivon tunteiden kertymä sisältää tuhoavaa kateutta, murhanhimoa, pettymyksiä sekä toimintaimpulsseja, mitkä liittyvät niihin. Näiden tunteiden takana voi olla ahdistuksia, jotka liittyvät eroon ja menetyksiin. Raivokohtaus on eräänlainen hetkellinen romahdus, missä lapsi on joutunut sietämättömien tunteiden valtaan. Raivokohtauksen aikana lapsi voi hakata päätään, lyödä, huutaa ja potkia. Vihaisena ollessaan lapsi ei erottele tunteitaan. Lasta auttavien tahojen tärkeä tehtävä on auttaa lasta muuttamaan kontrolloimattomat raivokohtaukset hallituksi vihan ilmaisuksi, jolloin niitä tunteita voidaan pystyä vähitellen sanoittamaan tai ilmaisemaan turvallisella tavalla.

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Valitsimme tutkimuksen aiheen sen myötä, että olemme molemmat töissä lastensuojelulaitoksessa. Olemme työvuosiemme aikana huomanneet, miten väkivalta on lisääntynyt lastensuojelun erityislaitoksissa. Opinnäytetyömme tavoitteena on lisätä tietoisuutta väkivallasta, jota työntekijät kohtaavat lastensuojelulaitoksissa. Kasvava väkivaltailmiö on huolestuttava ja konkreettisia toimia tarvitaan suunnan taittamiseksi.

6.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää, millaista henkistä ja fyysistä väkivaltaa lastensuojelun erityislaitoksen ohjaajat kokevat työssään ja miten koettu väkivalta ja sen uhka vaikuttavat työntekoon. Lisäksi tutkimme, miten väkivaltaa voitaisiin ennaltaehkäistä ja vähentää lastensuojelulaitoksissa. Tavoitteena on herättää keskustelua ja lisätä tietoisuutta ohjaajien kokemasta väkivallasta lastensuojelulaitoksissa.

Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Minkä tyyppistä väkivaltaa on koettu?
2. Miten koettu väkivalta on vaikuttanut työskentelyyn?
3. Miten lastensuojelulaitoksessa voitaisiin ehkäistä väkivaltaa?

6.2 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Laadullinen tutkimus on aina empiiristä tarkoittaen sen perustuvan aina erilaisiin aineistoihin sekä niiden analyysiin (Juhila, i.a.). Teoreettisuutta ei poissulje tutkimuksen empiirisuus. Ilman erilaisia teoreettisia kiinnekohtia on mahdotonta tehdä empiiristä laadullista tutkimusta.

Laadulliseen tutkimukseen sisältyy monenlaisia erilaisia traditioita, aineiston keruu- ja analyysimenetelmiä sekä lähestymistapoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006a). Niiden avulla tutkitaan ihmistä ja elämää, joten laadullinen tutkimus ei ole ainoastaan tietyn tieteenalan tutkimusote eikä myöskään ainoastaan yhdenlainen tapa tutkia. Laadullisen tutkimuksen keskiöön kuuluvat moninaisin tavoin ilmenevät merkitykset.

Laadullinen tutkimusmenetelmä sopii tutkimukseemme, koska aiheemme käsittelee lastensuojelulaitoksessa ohjaajan kokemaa väkivaltaa ja sen vaikutusta työhön. Laadullinen tutkimus mahdollistaa henkilökohtaisen kanssakäymisen ja havainnoinnin haastattelussa, sekä tutkimuslöydösten syiden analysoinnin analyysivaiheessa (SurveyMonkey, i.a.). Tutkimuskohteena on henkilötasolla koettu väkivalta ja sen henkilökohtaisesti koetut vaikutukset työtehtävissä. Ilmiön tutkiminen kvantitatiivisesti ei mahdollistaisi aiheen syventämistä haastatteluvien kanssa, jolloin ilmiön syvempi ymmärtäminen jäisi vaillinaiseksi.

6.3 Aineisto ja aineiston kerääminen

Laadullisen tutkimuksen aineistoa voidaan kerätä monilla eri tavoilla (Leinonen, 2019). Laadullinen aineisto kuitenkin tyypillisesti on tekstiä, puhetta tai havaintoja. Laadulliseen tutkimukseen aineiston kerääminen tapahtuu osallistujan kertomalla aiheesta vapaasti (Häkkinen, i.a.) Haastattelu on yksi laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä, jossa osallistuja kertoo omia kokemuksiaan. Haastattelu voidaan suunnitella teemojen ja tarkkojen kysymyksien pohjalle.

Aloitimme opinnäytetyömme tutkimuksen työstämisen rajaamalla aiheen sopivan laajuiseksi opinnäytetyöhön. Kysyimme ja saimme tutkimusluvut kahdesta eri lastensuojelun erityislaitoksesta, minkä jälkeen laadimme haastattelukysymykset. Tutkimuskohteinaamme olevat lastensuojelulaitokset ovat psykiatria- ja painottuneita seitsenpaikkaisia erityislaitoksia. Laitosten nimiä ei kerrota haastateltavien anonymiteetin säilyttämiseksi. Päädyimme tutkimuseettisistä syistä valitsemaan haastateltavat arpomalla vapaaehtoisten työntekijöiden joukosta kuusi.

Haastattelut toteutettiin kasvotusten yksilöhaastattelulla, ja haastattelujen kestot vaihtelivat noin 15 minuutista 45 minuuttiin. Jaoimme haastatteluvastuun niin, että molemmat tekivät itsenäisesti kolme haastattelua. Haastattelut suoritettiin loka-marraskuussa 2024. Haastattelut nauhoitettiin myöhempää litterointia varten. Litteroitua aineistoa kertyi yhteensä 24 sivua.

Aineistonkeruumenetelmänä käytimme puolistrukturoitua haastattelua. Valittu aineistonkeruumenetelmä sopii tutkimukseemme, koska se mahdollistaa pääsyn syvempään keskusteluun tietyn aiheen ympärillä. Puolistrukturoidun haastattelun kysymyspatteri auttaa pysymään aiheessa, mutta mahdollistaa samalla haastattelun syventämisen tarvittaessa ja haastateltavan vapauden kertoa aiheesta tarkemmin (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006b).

6.4 Analysointitapa

Teemoittelulla tarkoitetaan sitä, että aineistoa analysoitaessa tarkastellaan sellaisia aineistosta nousevia piirteitä, jotka toistuvat useammassa aineiston osassa (Hirsjärvi & Hurme, 2022, s. 180). Aineistosta esiin nousevat teemat eivät hyvin todennäköisesti ole ilmaistu täysin samoin sanoin, jolloin tutkijan tulee koodata ilmaisut samaan luokkaan. Omassa työsämme tämä tarkoitti, että analysoimme litteroitua aineistoa etsien samankaltaisia teemoja eri haastatteluista. Haastatteluista nousseita teemoja peilattiin tutkimuskysymyksiin, ja niitä teemoja analysoitiin, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin. Haastatteluista nousseet keskenään samankaltaiset ajatukset yhdistettiin luokiksi. Analyysin yleisimpiä osia on tarkastella haastatteluaineistoista nousevia seikkoja sekä verrata niitä toisiinsa; mikäli tarkastelua ja vertaamista seikkojen välillä ei tapahdu, tarkoittaa se analyysin jäämistä puolitiehen sekä olevan ulkokohtaista (Hirsjärvi & Hurme, 2022, s. 180).

6.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyössämme olemme noudattaneet Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjetta vuodelta 2019. Ohje on laadullisen tutkimuksen osalta keskeinen tutkijoita ja opiskelijoita velvoittava ohjeistus kvalitatiivisten aineistojen analysoinnissa (Vuori, i.a.). Ohjeen tekemiseen ovat osallistuneet kaikki suomalaiset yliopistot, ammattikorkeakoulut sekä tutkimuslaitokset (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja, 2019, s. 4).

Tässä opinnäytetyössä valideja periaatteita ovat tutkittavien henkilöiden ihmisarvon ja itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja, 2019, s. 7). Tutkijan on myös varmistuttava, että tutkimuksesta ei aiheudu haittaa tutkittaville ihmisille tai yhteisöille. Meidän opinnäytetyössämme tämä on huomioitu niin, että haastateltavat ovat olleet vapaaehtoisia ja arpomalla valittuja. Haastateltavien anonymiteetti on varmistettu jättämällä mainitsematta lastensuojelulaitosten sekä haastateltavien nimet. Opinnäytetyössä ei myöskään käsitellä sellaisia tietoja, jotka toisivat ilmi haastateltavan tai haastateltava olisi tiedoista tunnistettavissa. Luottamuksen rakentaminen tutkittavan kanssa oli tärkeää, ja sen varmistimme tuomalla selkeästi esiin, ettei tutkittavan henkilötietoja jaeta missään, eikä ilmi käy tunnistettavia tietoja. Nämä asiat auttavat myös tutkittavien henkilöiden luottamuksen säilyttämistä tutkijoihin sekä tieteisiin (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja, 2019, s. 8). Tutkittaville on kerrottu myös tutkimuksen sisällöstä ja henkilötietojen käsittelystä. Olemme varmistaneet, että heillä on totuudenmukainen kuva opinnäytetyön tavoitteista.

Opinnäytetyön haastattelua varten tutkittaville kerrottiin kattavasti opinnäytetyön sisältö, meidän tavoitteemme, sekä millaisia kokemuksia ja aihepiiriä tutkimme. Varmistimme jokaisen tutkittavan kohdalla, että he tietävät, mistä opinnäytetyössämme on kysymys ja mitä meidän tarkoituksemme on tutkia. Jokaiselle haastateltavalle annettiin myös henkilökohtainen tiedoksianto tutkimuksesta.

Emme ottaneet anonymiteetin vuoksi sukupuolia esiin opinnäytetyössä. Sukupuolten epätasa-arvo on ollut esillä julkisessa mediassa muutenkin, sekä myös linkitettynä väkivaltaan, joten koimme, ettemme halua tässä opinnäytetyössä tuoda sitä sen suuremmin esiin, ettei itse aihe ohitu. Myös sen vuoksi, että lastensuojelulaitoksissa esimerkiksi miehiä työskentelee vähemmän, joten on vaarana, että anonymiteetti kärsii. Opinnäytetyössä kerrotaan haastateltujen keskimääräinen työkokemus työvuosina, jotta myöskään työkokemusvuodet eivät riko haastateltavien anonymiteettiä.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimusta varten haastateltiin yhteensä kuutta lastensuojelulaitosten työntekijää kahdesta eri laitoksesta, kolmea kummastakin laitoksesta. Haastateltavista vain yhdellä oli työkokemusta useammasta laitoksesta, muut olivat työskennelleet lastensuojelussa ainoastaan nykyisessä työpaikassaan. Haastateltavien keskimääräinen työkokemus lastensuojelulaitoksissa oli 5,7 työvuotta. Haastateltavat on nimetty H1 eli ensimmäinen haastateltava, H2 eli toinen haastateltava jne.

7.1 Koetut henkisen ja fyysisen väkivallan muodot

Haastateltavilta kysyttiin, millaista asiakkaan itseensä kohdistamaa henkistä väkivaltaa he ovat sijaishuollossa kokeneet. Vastauksissa nousivat uhkailu, haukkuminen, nimittely sekä syyllistäminen. Uhkailua kertoi kokeneensa jokainen haastateltavista – uhattu oli esimerkiksi väkivallalla.

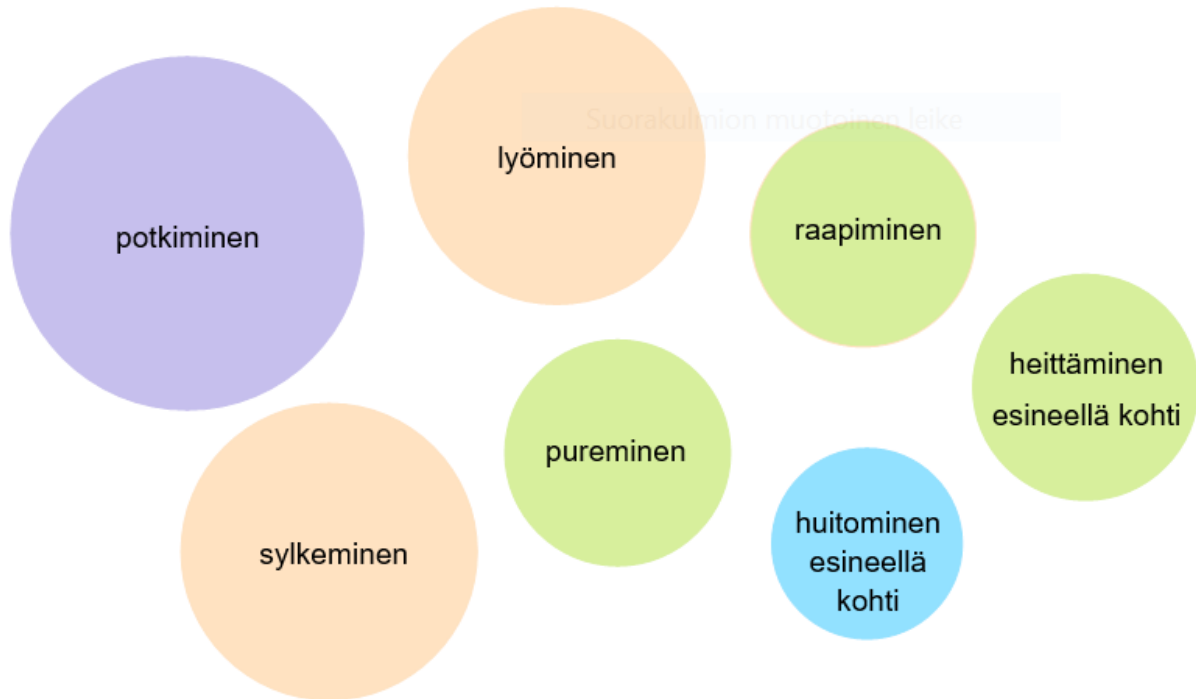
Väkivallalla uhkailu. Se menee niinku kausiluontoisesti, joskus sitä on enemmän joskus vähemmän mut sitä on olemassa kyllä voi sanoa että jonkin asteista lähes päivittäin. (H1)

Lähes jokainen haastateltavista oli kokenut myös haukkumista, joka piti sisällään esimerkiksi huorittelua ja ulkonäön arvostelemista. Lisäksi neljä haastateltavista kertoi asiakkaiden kohdistaneen uhkailua ja/tai haukkumista haastateltavien perheitä kohtaan. Kaikki haastateltavat olivat kokeneet useampia erilaisia henkisen väkivallan muotoja. Haastattelujen perusteella henkisen väkivallan esiintyminen oli kausittaista riippuen esimerkiksi nuorten voinnista.

Paljon kiinni siitä et minkälaisia nuoria on ja heidän voinnistaan et on aikoja ku sitä [henkistä väkivaltaa] on ollu vaikka niinku päivittäin useaan otteeseen, sit voi olla päiviä että sitä ei oo ollenkaan tai niin kun ei tuu mitää sellasta puhetta. Mutta kyllä sitä varmaa tietyl tapaa niinku säännöllisesti kuitenkin on, mut vaikee arvioida et kuinka usein. (H3)

Kaikki mahdolliset on niin sanotusti koettu. (H6)

Haastateltavilta kysyttiin myös asiakkaiden heihin kohdistamasta fyysisestä väkivallasta sijaishuollossa. Erilaisia fyysisen väkivallan muotoja mainittiin yhteensä 17 kappaletta, joista eniten mainitut on kuvattu kuviossa 2.

Kuvio 2. Haastateltavien eniten kokemat fyysisen väkivallan muodot.

Jokainen haastateltava oli kokenut useita erilaisia fyysisen väkivallan muotoja. Haastateltavista jokaista oli potkittu, viittä syljetty ja lyöty sekä neljää heitetty esineellä kohti, raavittu ja purtu. Lisäksi kolme haastatelluista kertoi, että heitä kohti on hoidettu erinäisillä esineillä, kuten rautaputkella tai aerosolipullolla ja sytkärillä. Lähes kaikki (5) haastatelluista olivat kokeneet hyvin rankkoja fyysisen väkivallan muotoja. Näistä rajuimmat ääriesimerkit olivat puukotusyritys ja kuristaminen. Kuristamista oli kokenut haastatelluista kaksi, puukotusyrityksen yksi.

Yhden kerran yksi lapsi otti mua avainnauhasta, joka roikkui mulla kaulassa, lapsi otti siitä läheltä kurkusta nauhasta kiinni ja katsoi mua suoraan silmiin ja totesi tappavansa mut ja alkoi kuristamaan sillä avainnauhalla mua. (H2)

7.2 Väkivaltatilanteiden herättämät tunteet ja ajatukset

Väkivaltatilanteet herättivät haastatelluissa hyvin laajan kirjon eri tunteita (17). Pelko oli ainoa tunne, joka nousi suurimmassa osassa (4) haastatelluista esiin. Kahdesti mainittiin turvattomuus, suuttumus sekä sääli. Muita väkivaltatilanteiden aiheuttamia tunteita mainittiin lisäksi yhteensä kolmetoista. Näitä tunteita olivat mm. turhautuneisuus, huoli ja ristiriitaisuus.

Henkinen väkivalta ei sillä lailla herätä mitään ajatuksia, mulla ne ei mee ihon alle. . . . Mutta sitten nämä fyysiset väkivallan teot, ensinnäkin niissä tilanteissa mua pelottaa, erityisesti kun joku raivoaa ja tiedän, että mun pitää mennä siihen ja tiedän että nyt voi sattua. Mä pelkään näitä. . . . Toisaalta herättää suuttumusta, en oo vihanen lapselle mutta mua ehkä suuttuttaa se, että mua saa kohdella niin. Toisaalta käy sääliksi lapsen paha olo. Mulla tulee monesti myös riittämätön olo, että mitä mä voisin tehdä ite, että se lapsi vois paremmin. (H2)

Mun mielestä faktahan on se, että väkivalta kuormittaa ihan sikana työntekijöitä . . . yksi lapsi oli päivittäin erittäin väkivaltainen niin kyllä silloin stressas tulla töihin ja kyllä mä silloin usein ajattelin mielessäni, että miksi mä altistan itteni tälle koska silloin melkein päivittäin lähti kotiin mustelmien kans . . . Kyllä mulla on useampi vaikeampi kokemus joita miettii ihan kotona asti vaikka haluais jättää työt töihin niin kyllä ne tulee kotiin asti ja vaikuttaa siihen omaan hyvinvointiin. (H2)

Yksi haastateltavista kertoi, miten tapahtuneet väkivaltilanteet haastavat työntekijän ja asiakkaan välistä luottamussuhdetta ja yhteistyön jatkumista.

. . . sellasia niinku ristiriitaisia tunteita ja ajatuksia et me ollaan kumminki asiakassuhteessa näitten lasten ja nuorten kans ja niinkun se et jos näitä tällasia tilanteita tulee ni tottakai se aina aiheuttaa siihen suhteeseen jonkinlaista säröä et aina se ei oo sit niinku helppoo tavallaan jatkaa sen nuoren kans sitä työskentelyä sen tilanteen jälkeen . . . (H3)

Väkivalta ja väkivaltainen käytös tuomittiin useassa haastattelussa, mutta sen juurisyille annettiin ymmärrystä. Väkivallan muotoja osattiin nimetä, mutta niitä ei välttämättä omalla kohdalla koettu väkivaltana ja ikään kuin kuitenkin hyväksyttiin niiden kuuluvan työn luonteeseen.

Vähä niinkun etten ole kokenut itse henkisenä väkivaltana mutta just tällasta nuorten yleisesti vähä niinku kaikkiin kohdistavaa uhkailua ja haukkumista. (H4)

Sit tavallaan niinku ymmärtää sen et lapset ja nuoret on tosi usein traumatisoitu-neita ja on moninaisia haasteita ja tavallaan ymmärtää sen, miks sitä väkivaltaista käytösmallia on, mut ei sitä kuitenkaan ikinä hyväksy et sitä kohdistetaan. Ja tavallaan niinku aattelen et siihen ei pidä ikinä tai siihen ei totu siihen väkivaltaan eikä siihen mun mielestä niinku pidäkään tottua. (H3)

Kyllähän ne on yleensä kumminki semmosia ohimeneviä tilanteita ja sillä lailla kuitenkin tiedostaa että ne saattaa tähän työhön kuulua, että siitä on niinku aivan tietonen niistä riskeistä, mutta et eihän se nyt ikinä se uhkaava käytös mitenkään mukavalta tunnu. Ja vähän tietysti sekin et missä kohtaa se tulee et ootko yksin paikalla vai onko heti taustatukea et sellaset vaikuttaa. Kyllähä välillä voi olla epävarma ja vähän niinku pelottaaki, mut sitte siitä taustatuesta riippuen se voi olla

myös ihan sellasta niinku normaalia niin sanotusti työhön kuuluvaa ja ohimenevää. (H5)

Nyt kun asiaa pohtii niin onhan se aika surullista, miten tällaseenkin ku väkivalta on vähä niinku turtunut, ei sen saisi olla normia mutta täällä se on mun ja meidän kaikkien normia. Koko ajan kun lakeja muutetaan niin meidän työntekijöiden oikeudet vähenee ja lasten omat kasvaa, niin kyllähän se varmasti vaikuttaa näihin tilanteisiin. (H2)

Haastatelluilta kysyttiin, vaikuttaako uhkatilanteiden kohtaamisessa ja selvittämisessä se, työskenteleekö tilanteessa vakituisen työntekijän vai sijaisen kanssa. Kaikkien mielestä vaikutusta oli ainakin välillä tai riippuen tietyistä seikoista; merkitystä ei välttämättä ollut itsensä sijaisroolilla, vaan sillä, paljonko sijaisella oli työkokemusta ja osaamista. Yksi haastatelluista nosti toisaalta myös esiin sen, ettei työntekijän vakinaisuus aina takaa tiimityön toimivuutta haastavissa tilanteissa.

Kyllä, ehdottomasti kyllä. Vakituisten työntekijöiden kanssa on huomattavasti helpompaa niinku kohdata nämä uhkaavat tilanteet syynä se, että a) oon oppinu tunnistamaan miten toiset työntekijät toimii b) mä luotan heihin, toki luotan kaikkiin työntekijöihin mutta on erilainen luottamus henkilöt jotka tuntee hyvin, esimerkiksi tiedän, että kukaan vakiporukassa ei jättäisi mua pulaan toisin kun olen nähnyt sijaisia jotka lähtevät uhkaavia tilanteita karkuun c) se, että vakkarit tietävät miten tulee toimia, mitä pitää tehdä, missä kohtaa rajataan esimerkiksi missä kohtaa mennään siihen kiinnipitoon. (H2)

Kyllä koen eroa ja toki sijaisten kokemus ja osaaminen vaikuttaa mutta myös on sijaisia, kenen kanssa on turvallinen ja luotettava olo tilanteissa. Vastaavasti myöskään kaikkien vakkareiden kanssa haastavissa tilanteissa en aina koe tilanteiden hoitoa turvalliseksi ja luotettavaksi. (H4)

7.3 Väkivallan vaikutukset omaan sekä työryhmän työskentelyyn

Väkivaltatilanteet vaikuttivat kaikkien haastateltujen työskentelyyn. Puolessa haastatteluista nousi esiin tilanteiden ennakointi sekä varautuneisuus.

Olen varuillani eikä jotenki pysty olla niin rennosti töissä mitä normaalisti . . . Siitä on tullut niin arkipäivää ja se vaan on osa tätä työtä. (H2)

Jos lähtee ihan tosi kaukaa pohtimaan ja vertaa siihen et tekis työtä missä ei olis minkäänlaista väkivallan uhkaa niin kyllähän sen tavallaan huomioi jotenki omassa pukeutumisessakin et minkälaisis vaatteis sä tuut töihin. Et kyllähän se saa niinku eri lailla ennakoimaan täs työs ja pohtimaan omaa toimintaa ja siihen et siihen

turvallisuuteen ja riskien minimointiin kiinnittää tosi paljon huomiota siinä työssä. (H3)

Yksi haastatelluista koki, että väkivallan uhka kaventaa työskentelyotetta ja muut asiakkaat jäävät vähemmälle huomiolle, koska väkivallan uhka on läsnä. Työskentely ympäristössä, missä on väkivallan uhkaa, myös väsyttää työntekijää ja se koetaan raskaaksi.

Työskentelyote niinku kapeutuu tavallansa et siinä sit kuitenkin tääl on seittemänki lasta paikalla ja sitten tavallaan jos joku on siellä väkivaltainen niin sitten voi jäädä vähemmälle huomiolle muut lapset . . . niin sitten huomaa että on väsyneempi jos joutuu miettimään sitä väkivaltaa . . . siihen menee kyllä energiaa paljon. (H1)

Muita esille tulleita asioita olivat mm. tilanteisiin turtuminen, tilanteiden välttäminen ja ”valitse taistelusi” asenne.

Ehkä niissä tilanteissa myös katsoo tilanteita sormien läpi mitä muuten ei arjessa tekisi . . . valitse taistelusi. (H2)

Vastanneista suuri osa kertoi vaikutusten olevan hyvin samankaltaisia niin työryhmän työskentelyyn kuin omaankin. Koetaan, että koko työryhmän työskentelyote muuttuu väkivallan ja sen uhan ollessa läsnä. Työryhmä on tavallista ennakoivampi ja varautuneempi tämän kaltaisessa tilanteessa.

Kaikki on vähän niinku enemmän varauksellisia. (H5)

Kyllä mä koen, että se vaikuttaa, periaatteessa vaikuttaa melkein samalla lailla koko työryhmään mitä muhunkin. (H2)

Yksi vastaajista koki, että väkivallan uhka vaikuttaa työryhmässä kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen, koska tunnelma on jännittynyt. Kommunikaatio-ongelmat vaikuttavat tätä kautta myös asiakkaisiin, jotka aistivat tilanteen, mikä taas aiheuttaa lisää rauhattomuutta ja turvallisuuden tunteen heikkenemistä.

Mun mielestä se vaikuttaa vuorovaikutukseen ja kommunikaatioon, että joskus siinä käy niin et se vähenee tai sit toisaalta voi käydä niinki et se on semmosta jatkuvaa puheensorinaa ja ylipuhumista . . . fokuksen katoamista välillä . . . se ehkä semmonen turvallisuus ei oo ihan huipussaan sillon. (H1)

7.4 Rajaamiseen vaikuttavat tekijät

Viisi kuudesta haastatelluista oli sitä mieltä, että väkivaltaisten nuorten kohtaamisessa ja rajaamisessa on eroja verrattuna asiakkaisiin, jotka eivät ole väkivaltaisia. Moni koki, ettei väkivaltaisen asiakkaan ei-toivottuun käytökseen puututa samalla tavalla kuin ei-väkivaltaisen asiakkaan, ja huonoa käytöstä katsotaan ikään kuin enemmän läpi sormien heidän kohdallaan. Yksi haastatelluista oli sitä mieltä, että väkivaltaisuudella ei ole vaikutusta rajaamiseen tai rajoitustoimenpiteiden tekemiseen.

Jos vaikka puhutaan niinku kielenkäytöstä ni kyllä on vaikeempaa ja kynnystä on mennä jotenki niitä joka on väkivaltaisesti käyttäytyy niin rajaamaan hänen kiroilua tai haistattelua . . . ja varsinki jos puhuu toisista lapsista ni siihen ei puututa tarpeeks nopeesti, sillo jos tiedetään että semmosta uhkailua on olemassa niin aika pitkään katotaan sitä kielenkäyttöä ja semmosta niinku röyhkeilyä. (H1)

Väkivaltaisen ja ei-väkivaltaisen lapsen kohdalla ei eroa mun mielestä mitenkään . . . Meillä ei jätetä rajaamatta sen takia ettei uskalla esimerkkinä, jos on käyttäytyny aggressiivisesti niin ei päästetä kylälle. (H2)

Kaikki haastateltavista olivat sitä mieltä, että henkilöstömitoitus vaikuttaa väkivaltauhkatilanteissa tehtäviin päätöksiin: kaikissa haastatteluissa nousi esiin, miten riittäväksi koettu henkilöstömitoitus tuo rajaamiseen rohkeutta, varmuutta ja turvallisuutta.

Aivan selkeästi et kun tiedetään et on henkilökuntaa riittävästi niin sittenhän me uskalletaan toimia paljon niinkun järkevämmin ja rohkeemmin. (H1)

Suurin osa haastateltavista koki, että puutteellinen henkilöstömitoitus näkyy käytännössä niin sanotusti luovimisena. Luovimisella tarkoitettiin esimerkiksi sitä, että tiettyissä tilanteissa jätetään tietoisesti puuttumatta ei-toivottuun käytökseen konfliktien välttämiseksi. Yksi haastateltavista kuvasi tätä ”valitse taistelusi” -mentaliteetiksi. Lisäksi eräs haastatelluista kertoi, että henkilöstömitoitus vaikuttaa siihen, miten ja milloin tiettyjä työtehtäviä pystytään ja voidaan suorittamaan. Siten osaltaan puutteellinen henkilömitoitus siis lisäsi työn suunnitelmallisuutta ja ennakoitua.

7.5 Väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisy ja vähentäminen

Haastateltavia pyydettiin arvioimaan, miten väkivaltatilanteita voitaisiin lastensuojelulaitoksissa estää tai vähentää. Lähes jokaisessa haastattelussa toistui ennakoinnin ja

etukäteissuunnittelun merkitys. Haastateltavat peräänkuuluttivat ennalta suunniteltujen toimintamallien, rajojen ja struktuurien perään. Lisäksi haastateltavista kolme erityisesti painotti, miten tärkeää on pitäytyä asetetuissa säännöissä ja rajoissa.

Niinku selvät sävelet että ei voi liikaa sooloilla minkää sääntöjen kans koska sitte niistäki usein tulee vähän sellasia jojotteluja ja sellasia et noku mä oon ennenki saanu tehdä näin . . . toivottavaa olis että kaikki pystyis kuitenkin jollaki lailla rajamaan että ei nyt tietysti tarttisi niinku henkeänsä uhata mutta edes yrittää sanoa sanallisesti. (H5)

Ihan niinku arjen tasolla et on selkeet rajat ja struktuurit ja ohjaajilla on yhteiset toimintamallit et arjessa tulee mahdollisimman vähän niit tilanteita et joka päivä ois vaikka erilaiset toimintamallit tai säännöt. (H3)

Toiseksi eniten mainittiin henkilöstöressurssin merkitys. Yli puolet haastatelluista koki, että riittävällä henkilöstömäärällä uhkatilanteet pystytään hoitamaan niin, etteivät ne yllä vaaralliseksi. Haastateltavat toivat ilmi, että on tärkeää, että työvuoroissa on suunnitellusti tarpeeksi työntekijöitä ja että tarvittaessa on myös mahdollisuus kutsua nopeallakin aikataululla lisäresursseja.

. . . ja sitten että riittävästi on aikuisia. Se on niinku ihan tosi tärkee et riittävästi on aikuisia ja se kommunikaatio aikuisten välillä niinku pelaa ja sitä harjotellaan et on semmonen hyvä yhteys. Mut se on vaikka ois miten hyvä yhteys, mut jos on vähän porukkaa ja oikeesti väkivaltaisia lapsia tai nuoria ni ei se riitä, silloin se loppuu. Silloin sitä [väkivaltaa] tapahtuu helpommin. (H1)

Puolet haastatelluista koki, ettei lastensuojelulaitosten ohjaajilla ole riittävästi mahdollisuuksia ja niin sanottuja työkaluja puuttua lasten väkivaltaiseen toimintaan. He totesivat, että lapset tunnistavat oikeutensa hyvin ja osaavat käyttää niitä ohjaajia vastaan, kun taas ohjaajilta vietään keinoja puuttua väkivaltaan lainsäädännön tasolla.

Myös henkilöstön osaamisella nähtiin olevan iso rooli väkivaltilanteiden ennaltaehkäisemisessä ja vähentämisessä. Puolet haastateltavista mainitsivat koulutuksen tärkeyden – erityisesti väkivalta-temaan liittyen. Lisäksi moni haastatelluista piti tärkeänä ohjaajien pelisilmää ja tilannetajua väkivaltilanteiden hoitamisessa. Myös ohjaajien läsnäolo ja kiinnostuneisuus omaa työtään kohtaan nähtiin positiivisina tekijöinä väkivallan ehkäisyssä.

Mä aattelen et ohjaajien läsnäololla ja sillä et luodaan sitä turvallista ja luottamuksellista ilmapiiriä on merkitystä ja sillä et ohjaajat kouluttautuu ja on niinku tietoa ja taitoa aiheesta et miten näitä tilanteita kohdataan. (H3)

Lisäksi kaksi haastatelluista piti tärkeänä sitä, että väkivaltaista käytöstä ei sallita. Heidän mukaansa kaikki tapaukset tulee ottaa vakavasti ja osoittaa väkivallan tekijälle, että väkivallan teoista on aina seurauksensa.

Se on kuitenkin kasvatusta lapsiakin kohtaan et jos rupee riehumaan ja käyttäytymään väkivaltaisesti niin aina seuraa jotakin. (H1)

Haastatelluista vain yksi koki, että hänen työskentelemässään lastensuojelulaitoksessa resurssit ovat riittävät väkivaltaisten lasten tarpeisiin vastaamiseksi. Toinen haastateltava kertoi, että tarpeisiin pystytään vastaamaan, mikäli työvuoron normaali henkilöstömitoitus täyttyy. Hänen mukaansa tilanne kuitenkin muuttuu heti, jos vuorosta puuttuu yksikin työntekijä: tällöin resurssit eivät ole riittävät väkivaltaisen lapsen tarpeisiin vastaamiseksi. Viisi haastatelluista kaipasi lisää koulutusta väkivallasta ja väkivaltaisten lasten kohtaamisesta. Puolet haastatelluista koki, että lastensuojelulaitoksissa tulisi olla suurempi henkilöstömitoitus.

. . . mutta periaattees niinku henkilömäärä riittäis mut sitte että riittääkö se tietotaito ja fyysisyys vaikkei se oo kaiken a ja o. (H5)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, millaista henkistä ja fyysistä asiakkaan kohdistamaa väkivaltaa ohjaajat ovat kokeneet lastensuojelulaitoksissa. Lisäksi haluttiin selvittää, miten koettu väkivalta ja sen uhka ovat vaikuttaneet työskentelyyn. Kolmantena tutkimuskysymyksenä halusimme tietää, miten väkivaltaa voitaisiin ehkäistä lastensuojelulaitoksissa.

Tutkimuksessa tarkasteltiin henkisen ja fyysisen väkivallan muotoja. Eniten henkisen väkivallan muodoista oli koettu uhkailua, haukkumista, nimittelyä sekä syyllistämistä. Fyysinen väkivalta taas ilmeni eniten potkimisena, lyömisenä ja kohti sylkemisenä. Kaikki haastatelluista olivat kokeneet useampia sekä henkisen että fyysisen väkivallan eri muotoja, ja valtaosan kohdalla koetut fyysisen väkivallan muodot sisälsivät myös vakavia väkivallan tekoja tai niiden yrityksiä. Koettu väkivalta aiheutti haastatelluissa laajan kirjon erilaisia tunteita, joista useimmin mainittiin pelon tunne.

Eri väkivallan muotoja tunnistettiin ja nimettiin useita, mutta silti niitä ei omalla kohdalla välttämättä koettu väkivallaksi tai niihin oli niiden yleisyyden takia turruttu. Väkivallan lieviä muotoja, kuten haukkumista tai uhkailua, kutsuttiin työhön kuuluvaksi sekä niin sanotuksi normaalisti nuorten käyttäytymiseksi. Naisten linja (2024) toteaa, että väkivallalla on taipumus raastua ja lisääntyä ajan myötä, mikä on tärkeää ottaa huomioon lievää väkivaltaa kohdatessa. Lievätkin väkivallan teot tulee lastensuojelulaitoksissa tuomita ja kieltää, jotta annetaan lapsille heti viesti siitä, ettei väkivaltainen käyttäytyminen ole sallittua. Jos ensin annetaan hiljainen hyväksyntä lievälle väkivallalle, on myöhemmin vaikeaa rajata raaistunutta väkivaltaa. Alusta alkaen ehdottoman nollatoleranssin noudattaminen väkivallan suhteen helpottaa niin ohjaajien työtä kuin lapsenkin hahmottamista oikeasta ja väärästä käyttäytymisestä.

Tutkimuksemme mukaan koettu väkivalta ja sen uhka lisäsivät ennakkointia ja suunnitelmallisuutta työssä. Lisäksi puolet vastaajista kertoivat olevansa väkivallan vuoksi varauksellisia työssään. Väkivalta ja sen uhka johti usean haastatellun mukaan siihen, ettei väkivaltaisesti käyttäytyviä lapsia rajattu samalla tavalla kuin ei-väkivaltaisia. Väkivaltaisten lasten käyttäytymistä katsottiin useammin niin sanotusti läpi sormien, jotta vältyttiin pahentamasta tilanteita. Väkivalta ja sen uhka käytännössä johtavat siihen, ettei lastensuojelulaitoksissa pystytä noudattamaan nollatoleranssia väkivallan suhteen vaan luovitaan tilanteista tiukasti rajaamatta, jotta akuutilta kriisiltä vältytään. Toimintamalli on ymmärrettävä, mutta lyhytnäköinen: vaikka tietyllä hetkellä tilanteesta päästäisiin yli vähemmällä, ei luoviminen ja rajaamatta jättäminen

anna lapselle viestiä siitä, ettei väkivaltainen käyttäytyminen ole sallittua, vaan ennemminkin antaa mahdollisuuden sille, että väkivaltainen käytösmalli lastensuojelulaitoksessa jatkuu ja siten ruokkii väkivaltaista käytöstä.

Väkivallan ehkäisemiseksi esiin nousi ennakoinnin merkitys: tärkeänä pidettiin ennalta suunniteltuja toimintamalleja sekä rajoja ja struktuureita. Sovitusta kiinni pitäminen koettiin tärkeäksi väkivallan ehkäisemisessä. Lisäksi koettiin, että suuri merkitys on riittävällä henkilöstöressurssilla sekä osaamistasolla: kun koulutettuja työntekijöitä on töissä tarpeeksi, pystytään väkivaltatilanteet selvittämään hyvin. Työntekijöiltä kaivattiin osaamista nimenomaan väkivalta-teemasta, muun muassa väkivaltatilanteiden kohtaamisesta – niinkään tutkinnoilla tai niiden puuttumisella ei nähty olevan merkitystä. Lisäksi toivottiin, että lastensuojelulaitosten työntekijöillä olisi lainsäädännöllisesti paremmat mahdollisuudet puuttua väkivaltaiseen käytökseen. Nyt koettiin, että työntekijöiltä on liiaksi viety työkaluja.

Jotta väkivaltaa voidaan aidosti lastensuojelulaitoksissa vähentää, tarvitaan siihen toimia niin lainsäätäjän, työnantajien kuin yksittäisten työntekijöidenkin osalta. Väkivalta tulee yhteiskunnan tasolla tunnistaa ongelmaksi, jotta voidaan säätää lakeja paremmin tarpeita vastaaviksi. Lisäksi on syytä pohtia, pystytäänkö nykysysteemein vastaamaan väkivaltaisten lasten tarpeisiin tarpeeksi tehokkaasti vai pitäisikö lastensuojelun ja terveydenhuollon rinnalla olla jokin kolmas taho, jossa väkivaltaisesti oireilevia lapsia voitaisiin tukea. Työnantajatasolla tulee pohtia, pystytäänkö kyseisessä yrityksessä aidosti tukemaan väkivaltaisesti käyttäytyviä lapsia. Väkivaltaisesti oireilevia lapsia ei voida ottaa vastaan vain korkeiden korvausten perässä, vaan pitää realistisesti arvioida, riittääkö laitoksen resurssit ja osaaminen lapsen tarpeisiin. Yksittäisten työntekijöiden taas pitää omalta osaltaan huolehtia siitä, että hän kykenee pitämään kiinni työyhteisön kesken sovituista rajoista, joiden puitteissa lapsia ohjataan. Lisäksi työntekijältä kaivataan rohkeutta ja uskallusta tuoda ilmi ajatuksiaan ja tunteitaan väkivaltaan liittyen, jotta niistä voidaan avoimesti työpaikalla keskustella ja siten rakentaa entistä tehokkaampia toimintatapoja väkivaltatilanteiden käsittelemiseksi.

9 POHDINTA

Aloitimme opinnäytetyömme työstämisen alkuvuodesta 2024. Sovimme heti aluksi vastuualueet ja pitäydyimme niissä pitkälti koko prosessin ajan, tasaisin väliajoin prosessin etenemisestä yhteyttä pitäen. Suurimman työn teimme syksyn 2024 aikana. Suoritimme silloin haastattelut ja aineiston analysoinnin sekä viimeistelimme työn muut kirjalliset osat.

Valitsemamme työtavassa on ollut sekä hyvää että sellaista, jonka nyt tekisimme toisin, jos aloittaisimme opinnäytetyöprosessin alusta. Toimivaa on ollut toimintatavassamme se, että olemme voineet omat elämäntilanteemme huomioiden edistää opinnäytetyötä silloin, kun se on kummallekin parhaiten sopinut. Lisäksi hyvää on ollut se, että yhdessä itsenäisesti opinnäytetyötä työstäen olemme saaneet edistyttyä hyvin, kun molemmilla on ollut omat vastuualueet.

Jos nyt aloittaisimme prosessin alusta, laatisimme tarkemman suunnitelman prosessin aikataulusta. Jälkikäteen ajateltuna meidän olisi ollut viisasta aloittaa jo aiemmin opinnäytetyön varsinaista kirjoittamisurakkaa, sillä siihen kului lopulta enemmän aikaa kuin olimme ajatelleet. Ideaalia olisi myös nyt tarkasteltuna varmasti ollut se, että olisimme tehneet enemmän työtä yhdessä samasta paikasta käsin. Tiiviimpi yhteistyö olisi oletettavasti helpottanut yhtenäisen lopputuloksen saamista. Nyt aikaa kului tyylin hiomiseen ja tekstin yhtenäistämiseen prosessin loppuvaiheessa. Olemme kuitenkin elämäntilanteemme huomioon ottaen tyytyväisiä siihen, kuinka prosessi lopulta meni sekä myös lopputulokseen itse työn osalta.

9.1 Sosionomin ammatilliset kompetenssit

Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto (2023) on asettanut sosionomin osaamistavoitteiksi seuraavat kuusi osa-alueita: sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen. Tämän opinnäytetyön tekeminen vahvisti osaamistamme monipuolisesti. Erityisesti vahvistui asiakastyön osaaminen sekä kriittinen ja osallisuutta edistävä yhteiskuntaosaaminen. Teoreettinen osaamisemme väkivallasta ilmiönä vahvistui, minkä myötä ymmärrämme nyt paremmin väkivallan taustalla piileviä syitä sekä hahmotamme, miten väkivaltaa voidaan pyrkiä ennaltaehkäisemään ja miten siihen tulisi suhtautua asiakastyössä. Ymmärryksemme väkivallan syistä lisääntyi, kun taas toisaalta ehdottomasti

vahvistui ajatuksemme siitä, miten pienimmätkin väkivallan teot tulee tuomita eikä niitä saa koskaan katsoa läpi sormien.

Lisäksi koemme meidän tutkimuksellisen kehittämis- ja innovaatio-osaamisemme sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaamisemme kehittyneen opinnäytetyöprosessin aikana. Emme olleet aiemmin kumpikaan toteuttaneet alusta loppuun vastaavaa tutkimustyötä, joten kaikki haastattelukysymysten laatimisesta itse haastatteluiden suorittamiseen sekä aineiston analyysiin oli uutta. Tämän prosessin myötä osaamisemme vahvistui niin, että jatkossa osaisimme huomattavasti aiempaa laadukkaammin osallistua työyhteisön kehittämiseen esimerkiksi työyhteisö- tai asiakastyytyväisyyskyselyjä suorittamalla. Lisäksi tämän työn laatiminen herätti huomaamaan, miten erilaisia ajatuksia eri työntekijöissä tietyt työpaikan ilmiöt voivat aiheuttaa. Nyt työyhteisön jäsenenä osaamme laajemmin huomioida sen, miten tärkeää avoin ajatustenvaihto ja rohkea puheeksi ottaminen on niin työturvallisuuden kuin työssä viihtymisenkin kannalta.

9.2 Jatkotutkimusideat

Opinnäytetyömme herätti muutamia jatkotutkimusideoita. Väkivaltaa esiintyy lastensuojelualalla tutkimuksemme mukaan paljon, ja koettu väkivalta on ajoittain hyvinkin rajua. Siksi mielestämme olisi hyvä tutkia, miten väkivaltatilanteita käsitellään ja puretaan työyhteisöissä, jotta koetut tilanteet eivät jatkossa vaikuta negatiivisesti työntekoon. Olisi kiinnostava selvittää, millaisia menetelmiä käytetään ja ovatko ne tehokkaita tilanteista palautumiseen. Tässä opinnäytetyössä keskityimme ohjaajan näkökulmaan, mutta tärkeää olisi tarkastella väkivaltaa myös lasten näkökulmasta. Tutkia voisi esimerkiksi sitä, miten väkivalta lastensuojelulaitoksissa vaikuttaa niihin lapsiin, jotka eivät itse ole väkivaltaisia. Lisäksi olisi hyvä tarkastella, mikä olisi paras tapa suojella niitä lapsia, jotka käyttäytyvät jo nuorena hyvin väkivaltaisesti.

LÄHTEET

- Aaltonen, J. (7.1.2014). *Väkivallan kohtaaminen lastensuojelutyössä: Työntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia uhka- ja vaaratilanteista* [ylempi AMK-opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201402021932>
- Aarnio, N. (21.12.2018). *Arki ja erityisyys lastensuojelulaitoksessa – lastensuojelulaitoksen käsikirja*. https://www.seinajoki.fi/wp-content/uploads/2020/02/lastensuojelulaitoksen_kasikirja.pdf
- Arkiomaa, A., & Peltonen, M. (1.1.2024). *Ohjaajan kokema väkivalta lastensuojelussa* [AMK-opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu]. Theseus. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202402042469>
- Hirsjärvi, S., & Hurme, H. (2022). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Gaudeamus.
- Hoikkala, S., & Kuokkanen, J. (toim.) 2017. *Turvallisesti sijaishuollossa: väkivaltatyön keinoja lastensuojelulaitoksessa*. Lastensuojelun Keskusliiton verkkojulkaisu 4/2017. <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Turvallisesti-sijaishuollossa.pdf>
- Häkkinen, J. (i.a.). *Tutkimusmenetelmät ja –aineisot – Tutkimusaineiston kerääminen*. Tiedelukutaito. <https://tiedelukutaito.mooc.fi/part-3/3-tutkimusaineiston-kerääminen>
- Isotalus, N., & Saarela, K. (2007). *Vältä työväkivalta*. Vammalan Kirjapaino.
- Jensen, B. (2023). *Greenlandic children placed in out-of-home care: The lack of involvement and participation in one's own life*. <https://journals-sagepub-com.libts.seamk.fi/doi/epub/10.1177/25161032231202252>
- Juhila, K. (i.a.). *Laadullinen tutkimus ja teoria*. Tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullinen-tutkimus-ja-teoria/>
- Juntumaa, R. (2018). *Miksi vihaamme?* Kirjapaja.
- Kananoja, A., Lähteinen, M., & Marjamäki, P. (2011). *Sosiaalityön käsikirja*. Tietosanoma.
- Keskusrikospoliisi. (8.3.2022). *Nuorten väkivaltarikollisuuden määrä ja piirteet poliisin tietoon tulleen rikollisuuden valossa*. <https://poliisi.fi/documents/25235045/0/raportti-nuorten-vakivaltarikollisuus-poliisi.pdf/5707ff63-fce5-b1a3-83ed-6ae62808adfa?t=1646715994222>
- Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A., Lozano, R. (2005). *Väkivalta ja terveys maailmassa – WHO:n raportti*. Gummerus Kirjapaino.
- Lastensuojelulaki 417/2007. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

- Lastensuojelun Keskusliitto. (2016). *Rajapinnoilla. Lapsen erityisten tarpeiden huomioiminen sijaishuoltopaikan valinnassa*. <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/Rajapinnoilla1.pdf>
- Leinonen, R. (9.4.2019). *Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmät - haastattelu*. Spoken. <https://spoken.fi/laadullisen-tutkimuksen-aineistonkeruumenetelmat/>
- Mahkonen, S. (2010). *Lastensuojelu ja laki*. Edita Publishing.
- Naisten Linja. (2024). *Fyysinen väkivalta*. <https://naistenlinja.fi/fyysinen-vakivalta/>
- Nollalinja. (2024). *Fyysinen väkivalta*. <https://nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/fyysinen-vakivalta/>
- Nurmi, P. (toim.) 2013. *Lapsen ja nuoren viha*. Ps-kustannus.
- O'Regan, F. (2012). *Haastava käytös- käytännön neuvoja ja menetelmiä miten ymmärtää ja käsitellä haastavasti käyttäytyvää lasta*. Solver palvelut.
- Perustuslaki 11.6.1999/731. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>
- Rantaeskola, S., Hyyti, J., Kauppila, J., & Koskelainen, M. (2014). *Haastavat asiakastilanteet - väkivalta työssä*. Talentum.
- Saaranen-Kauppinen, A., & Puusniekka, A. (2006a). *Mitä laadullinen tutkimus on: lyhyt oppimäärä*. KvaliMOTV. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2.html
- Saaranen-Kauppinen, A., & Puusniekka, A. (2006b). *Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu*. KvaliMOTV. https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html
- Saastamoinen, K. (2020). *Lapsi sijaishuollossa. Yhteydenpidon rajoittaminen ja rajoitustoimenpiteet*. Edita Publishing.
- Sinkkonen, J. (2010). Poikien ja tyttöjen aggressioista. Teoksessa T. Purjo, & E. Gjerstad (toim.), *Sukupuoli ja väkivalta* (s.50–62). Tampereen Yliopistopaino - Juvenes Print.
- Stenberg, J-H. (Oikeuspsykologi). (21.11.2023). *Tiukasti lähellä* [asiantuntijahaastattelu]. <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000009925490.html>
- Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto. (20.4.2023). *Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit*. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/04/SOSIAALIALAN-AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN-KOMPETENSSIT-2023.pdf>
- Suomen Mielenterveys ry (mieli). (2023). *Henkinen väkivalta satuttaa sisältäpäin*. <https://mieli.fi/vaikea-elamantilanne/vakivalta/henkinen-vakivalta-satuttaa-sisaltapain/>

- SurveyMonkey. (i.a.). *Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot: Laadullisen tutkimuksen määritelmä*. <https://fi.surveymonkey.com/mp/quantitative-vs-qualitative-research/>
- Säävälä, H., Nyqvist, L. & Salonen, S. (2006). Väkivallan olemus. Teoksessa: Säävälä, H., Pohjoisvirta, R., Keinänen, E. & Salonen, S. (toim.), *Mies varikolle: Apua lähisuhdeväkivaltaan*. Kalevaprint.
- Talentia. (2016). *Väkivalta sosiaalialalla liian yleistä – tavoitteena nollatoleranssi*. <https://www.talentia.fi/uutiset/vakivalta-sosiaalialalla-liian-yleista-tavoitteena-nollatoleranssi/>
- Tammi, T. (2021). *Pääkirjoitus. Lastensuojelun jatkuva kriisi ja tutkimuksen tarve*. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/142704/YP2103_p%C3%A4%C3%A4kirjoitus_Tammi.pdf?sequence=1
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2023). *Lastensuojelu 2022*. <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/lastensuojelu/lastensuojelu>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2023). *Lastensuojelun käsikirja. Mitä on lastensuojelu?* <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/mita-on-lastensuojelu>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (2024). *Väkivallan muodot*. <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/vakivallan-muodot>
- Tiili, A., & Kuokkanen, J. (2021). *Lapsen vuoksi - Lastensuojelun laitoshoidon vetovoimatekijät ja alalta työntävät tekijät*. Lastensuojelun keskusliitto. <https://www.lskl.fi/wp-content/uploads/2021/03/Lapsen-vuoksi-Lastensuojelun-laitoshoidon-vetovoimatekijat-ja-alalta-tyontavat-tekijat.pdf>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019*. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf
- Unicef. (2023a). *Lapsen oikeuksien sopimus: tiivistelmä*. <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/lapsen-oikeuksien-sopimus-tiivistettyyna/>
- Unicef. (2023b). *Lapsen oikeuksien sopimus*. <https://www.unicef.fi/tyomme/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-sopimus/>
- Vuori, J. (i.a.). *Tutkimusetiikka ihmistieteissä*. Tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/tutkimusetiikka/tutkimusetiikka-ihmistieteissa/>

Yle. (2013). *Talentien puheenjohtaja: lastensuojelun tilanteeseen saatava pikainen parannus.*
<https://yle.fi/a/3-6753612>

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset

Liite 1. Haastattelukysymykset

Kysymykset:

1. Kerro urastasi ja taustastasi lastensuojelutyössä. Kesto ja työpaikat.
2. Millaista asiakkaan itseesi kohdistamaa henkistä väkivaltaa olet sijaishuollossa kokenut?
3. Millaista asiakkaan itseesi kohdistamaa fyysistä väkivaltaa olet kokenut?
4. Mitä tunteita ja ajatuksia väkivaltilanteet herättävät sinussa?
5. Miten olet kokenut väkivallan ja/tai sen uhan vaikuttavan
  - a. sinun työskentelyysi
  - b. työryhmän työskentelyyn?
6. Miten olet kokenut henkilöstömitoituksen vaikuttavan väkivaltauhkatilanteissa tehtäviin päätöksiin?
7. Miten rajaaminen ja rajoitustoimenpiteiden käyttö eroaa väkivaltaisten ja ei-väkivaltaisten asiakkaiden kohdalla?
8. Koetko eroa uhkatilanteiden kohtaamisessa ja selvittämisessä, kun työskentelet vakituisen työntekijän versus sijaisen kanssa?
9. Miten mielestäsi väkivaltilanteita voisi estää tai vähentää lastensuojelulaitoksissa?
10. Millaisia resursseja lastensuojelulaitoksilla on vastata väkivaltaisten lasten tarpeisiin?
11. Mitä muuta haluaisit kertoa liittyen väkivaltaan lastensuojelulaitoksissa?